

II. Könyvkötések.

N a g y t e r e m.

I. aszlat (balra.)

Olasz kötések.

— 1. **Strabonis Cappadoci de situ orbis.** 1472-i, a páduai püspöknek ajánlt kiadás. Bőrrel bevont fatábláinak díszítései közül a középmezőben levők olasz bekötéseken gyakoriak.

— 2. **Egidii Romani: Libri numero tres de regimine principum.** 1473. A belső keret, kétkörös és félkörös fonadékdíszei olasz eredetre vallanak.

— 3. **Johannes Andreae: Super Sexto Decretalium.** Ösnyomtatvány. Vastag fatábláit vörösbarna bőr fedi, melyen háromféle bélyegből összeállított csinos rajz és igen szép tömör rézveretek láthatók. Csattjai is megvannak. Erős vasláncra kötésénél későbbi eredetű.

— 4. **Franciscus de Platea: Opus Restitutionum Utilissimum.** 1473-ban nyomtatták Páduában. Fatáblás bőrkötés. A külső keretben klasszikus írók nevei olvashatók. Középső keretének levelei egyeznek a 2. sz. alattin levőkkel. Középmezőjében egyszerű rácsos díszítés van.

| 5. **Epistolae S. Hieronymi Presbyteri. Italice.** Kézirat a XV. századból. Középdíszén felismerhető a jellegzetes nápolyi kötés.

| 6. **Homiliák a XV. századból.** Vastag fatábláinak bőrbevonatát öt rézgomb védi. A fonadékdísz vaknyomású pontjaival: olasz motívum. Hazai kötésein is látható, ami természetesen olasz befolyásnak tulajdonítható.

7. **Szemelvények Theophrastus, Aristoteles és**

Alexander Aphrodisiensis műveiből. A híres velencei Aldus Manutius műhelyéből. Bekötésén észlelhetők az aldinák sajátosságai, melyek közül legfeltűnőbb az, hogy táblái nem fából, hanem papírosból készültek; korai aldina stilben kötve, melynek jellemző részei a keret vak vonalai közt egy-két aranyvonal és a remek középdisz.

8. **La Biblia. In Vinetia Nel M. D. XLI.** Velencei kötés Paulus Manutius műhelyéből a XVI. század közepéről. Diszítései a bécsi udvari könyvtár egyik könyvével sokban egyeznek (V. ö. Theodor Gottlieb Bucheinbande. Tafel 20.) Kéregpapírtábláin a sötét színű bőr szintén jellemzi a velencei kötéseket a többi olasz városokéval szemben.

9. **Titi Livii Patavini Librorum Epitomae.** Velencei, 1521-ben kiadott aldina; korai aldina stilusban kötve, L. Florus et Polybius felirattal. Felső tábláján A. I. H. H. betűkkel.

10. Thucydides 1502-i aldina, az előbbieik stilusában. Egyszerű és igen izléses kötés.

11. 1522-ben Velencében kiadott páduai misekönyv. Sötétvörös bőr fatábláin apróra kidolgozott rézgombok. Csattjai hiányoznak. Vaknyomású vonalak, aranyozott levél-szalagdísz s a középmezőben sugarakkal körülvelt Krisztusfő, kálvária és fel-támadási jelenet tekercs-keretben diszíti.

12. Görög szónokok beszédei. 1513-beli aldina. Kötése Bolognában 1543 dec. 20-án készült el Pflug Damján számára, ki bolognai tanuló, később I. Ferdinand diplomatája volt. E példányunk a bécsi udvari könyvtárban kiállítottnál sokkal szebb és értékesebb (V. ö. Gottlieb Taf. 21. a.) Németes motívumai miatt a XVI. századi bolognai kötésnek nem lehet tipusa. Valószínűleg egy odavándorolt német könyvkötő munkája.

13. **Rituum Ecclesiasticorum Sive Sacrarum Ceremoniarum S. S. Romanae Ecclesiae Libri Tres Non Ante Impressi. Venetiis. 1516.** Velencei kötés a XVI. század elejéről. A stilizált sugarakból alkotott

körlap igen finom arany nyomásban egyaránt jellemző a velencei és kolozsvári kötésekre nézve. Nem géppréseelés, hanem kézi aranyozás.

14. Pergamenre írt velencei kézirat a XVI. századból. Velencei bársonykötésben, melynek szép s talán igen értékes fémveretei hiányoznak.

15. **Pontificale Romanum. Venetiis Apud Iuntas. 1582.** Vörösbarna maroquin kötését finom kidolgozású aranyozott keretek és püspöki címer középdísz ékíti.

16. **Prediche Quaresimali Dell' Abbate Colomera 1678.** Római díszes vörös maroquin kötés. Keretében a lombdísz között puttik és kutyák szokatlan elhelyezésben találhatók. A composita címert és angyaloktól tartott koronát körülfogó lombdísz zöldes levelei az Olaszországban honos bőrmozzaikhoz hasonlítanak, vele azonban össze nem tévesztendő. Inkább bőrlakkozás. A lombdíszek közt feltűnők az apró arany körlapok. A XVII. századból való.

17. **Adunanza Tenuta Dagli Arcadi della Colonia Virgiliana per la Ricuperata Salute Della Sacra Cesarea Maesta di Maria Teresia 1767.** Mantuai márványozott bőrkötés a XVIII. századból. Középdíszül láncokból alkotott rács szolgál, melynek hézagait csillagok töltik be. A márványozott bőr készítése Franciaországban ért nagyobb fejlődést, de voltaképp olasz iparművészet.

18. **Constitutiones Synodales Ecclesiae Tusculanae. 1763.** Barokk bekötés a XVIII. századból. Rómában készült. Nem annyira a lombos és angyalokkal díszített bíbornoki címer, mint a sarkokban vázából kinövő rácsos virágdísz jellemző római motivum. Külön római stílusú bekötésekről azonban nem beszélhetünk, mivel ezek sokféle változatot mutatnak fel.

19. **Ricerche Sopra Un Apolline Della Villa Dell' Eminentissimo Signor Cardinale Alesandro Albani. Roma. 1772.** Az előbbinek stílusában gazdag aranyozású díszkötés.

20. **Lettere Pastorali Dell Illustriss. e Reverendiss. Monsignore Francesco Gaetano Incontri Arcivescovo di Firenze. 1754.** Vörös maroquin firencei kötés, melyet a német eredetű levéldísz s a dús, de kevésbé finom aranyozás jellemez.

II. asztal.

Francia kötések.

21. **Stella Didacus** magyarázata Lukács szövegéhez. Lugduni. 1584. Lioni bőrkötés vaknyomású s aranyozott díszekkel, melyek között a középső kálvária jelenet s a sarkokban levő tekercs-dísz fejlett művészi kivitelűek. Jóllehet a plasztikus tekercsdísz hazája Itália, fejlődésének magasabb pontjára Franciaországban és pedig Lionban jutott.

22. **Biblia Latinogallica. Geneve. 1568.** Ma kóppott, de egykor csinos díszkötés volt. A sarkokban és a középdíszben látható tekercsdísz francia kötésekben gyakori.

23. **Concordantiae Bibliorum utriusque Testamenti Generales. Paris. 1610ben nyomott és 1612-ben bekötött aranyozott vaknyomással.** A középben a négy evangelista s szinbolumaikkal díszített keretben 8 ágú rózsa. I. B. B. A. M. felírással.

24. **Historia Delle Guerre Civili Di Francia. Di Henrico Caterino Davila. Paris 1649.** Kötésének francia eredetét igazolja a középdíszként alkalmazott három lilimos címer.

25. **C. Cornelii Taciti Opera. Paris. 1771.** A márványozott bőr művészetnek szép példánya, három aranyvonalas kerettel.

26. **Novum Jesu Christi D. N. Testamentum. Paris. 1584.** III. Henrik francia és lengyel király számára készült kötés. Táblája papírra borított hártya, melyet az aranyozott ismétlődő lilium s középben a király címere díszít. Legszebb kötéseink egyike.

27. **Le Premier, Second Et Dixieme Livre De Justice Ou De La Republique De Platon. Paris. 1555.**

Vaknyomású és aranyvonalakból szolid keret és széles középdisz van rajta. Utóbbi keretében olvasható: Julius Von Thungen. 1558. G. W. A. D.

28. **Biblia. Paris. 1545.** Stephanus Robert könyvnyomtatójából. Aranydíszű csinos sötétvörös bőrkötés.

29. **Psalterium Prophetarum Davidis Hebraicum Graecum et Latinum.** Baselben 1548-ban kiadott és Párisban 1568-ban kötött könyv. Az egyszerű keret és középdisz átmenet a Semé stílushoz.

30. **Eutropii Epitome Belli Gallici ex Suetonii Tranquilli Monumentis Quae Desiderantur. Lutetiae. 1544.** 1572-i párisi kötés az igazi Semé stílusban, melyet a tábla gyanánt használt, finoman kidolgozott pergament alap nélkül, a pár arany vonal és a középen egyszerű, de művészi fonadékdísz jellemző. E stílus bizonyára III. Henrik király luxus-törvényének hatása alatt jött létre.

31. **Petri Bulengeri Institutionum Christianarum libri octo. Lutetiae Parisiorum. 1561.** Művészi vaknyomású bőrtáblákkal.

32. **Historiae Canadensis Seu Novae Franciae Libri Decem. Ad Annum 1656.** 1664-ben nyomták a párisi királyi nyomdában és lilium és koronadíszítette, díszes kötése is valószínűleg párisi.

33. **Vita B. Aloysii Gonzagae. Monachii 1630.** Francia izlésű levéldíszrel a XVII. századból.

III. asztal.

Flamand és angol kötések.

34. **Tertia Pars Summae Theologicae Sancti Thomae Aquinatis. Antwerpen. 1575.** Árnyalt és aranyozott középdisze igen szép rajzú dombormű.

35. **Novum Testamentum. Theodori Bezae Cantabrigiae. 1642.** Disznóbőrkötés. Az egyszerű két vaknyomású vonalkeret, tekervényes finom kidolgozású domborművet foglal magában, melynek széles-

lyes fonadékdíszre angolos bár, de németalföldi kötéseken is előfordúl.

36. Evangelicae Historiae Imagines Auctore Hieronymo Natali S. J. Antverpiae. 1594. Fatáblás, túldíszített s gazdag aranyozású kötésben. A tojásdad alapokból álló keret XVII. századi jellegzetes francia motívum. A középmező kettősívei kézírások, többi préselt aranyozás. Legdíszesebb példányaink egyike.

37. Alle de Wercken... van den Heer Jacob Cats. Amsterdam 1700. Hatalmas és igen díszes középrajzáért kiállított példány.

38. Vita Roberti Cardinalis Bellarmini A Jacobo Fuligatto. Lüttich. A XVII. századból való finom vaknyomásos keretű és árnyalt középdszű belga kötet.

39. Liturgiae sive Missae Sanctorum Patrum. Auctore F. Claudio de Sanctis. Antwerpen. 1562. Fatáblájú festett szarvasbőrrel bevont díszes kötésben. Különösen figyelemreméltó a stilizált virág s levéldíszből alkotott szimmetrikus rajz.

40. Novum Jesu Christi Testamentum (görögül) Antverpéni munka a XVI. századból. Alsó fedelén a közepén árnyalt s aranyozott tekereskeretben a szokott I. H. S.

41. Christianae Religionis Sive Ecclesiae Anglicanae Articuli XXXIX. Londini. 1720. Jellegzetes angol bélyegekkal díszített kötésben.

42. La Liturgie Angloise. Londres. 1616. Díszes aranyprésselésű kötetének sarkaiban felismerhető az angol stílus fonadékdísz. A címer keretében olvasható: Honni Soit Qui Mal y Pense. Az egész táblát szabályos elhelyezésben aranyozott oroszlanok borítják.

IV. asztal.

Német kötések.

43. Liber decretalium cum glossa Mainz. 1473. Schoepfer. Az olasz motívumokra emlékeztető kötés is valószínűleg Schoepfer. műhelyéből került ki.

44. **Gritsch Johannes Quadragesimale.** Nürnberg. Koburger. 1481. Kőralakú fonadékdísz a baseli kötéseken található.

45. **Sermones Sancti Vincentii de Valentia.** Olasz stílusú bázeli könyv a XV. századból. A fonadékdísz ívei piros, zöld és sárga színre vannak festve. A ketős kis körlapok budai kötéseinken gyakoriak.

46. **Dionisii Halicarnasei Originum Sive Antiquitatum Romanarum Liber Primus.** Velencében a XV. század végén nyomott és Karssat János német könyvkötő műhelyében kötött példány. A bélyegein a sas kétféle nagyságban és a könyvkötő neve fordul elő.

47. **Petri Marsi interpretatio in Officia Ciceronis.** Velencében a XV. század végén, 1487-ben nyomott könyv. S alakú bélyegében a „Maria hilf“ felíratról következtetve német eredetű.

48. **Librorum moralium Aristotelis tres conversiones.** Velencei 1511-i kiadás. A rácsos középmező hézagaiban német bélyegek láthatók.

49. **Dionisius super evangelia.** Kölnben 1543 kiadott és ugyanez évben kötött könyv. Felső táblájának közepén aranyozott Madonna-kép van nyomva virágkoszorúban.

50. **In Evangelistam Matthaeum Commentarii Tribus Tomis Digesti Per Wolfgangum Musculum Dusanum.** Basel. 1548. Kötése 1552 dátumot viseli. Középen az aranyozott Krisztus képe alatt Ego Sum Lux Mundi. A belső keretben a Megváltó- és Szt. Péter képei, külsőben bibliai jelenetek.

51. **Florilegium diversorum epigrammatum veterum.** Anno 1566. Félbörkötés, mely eredeti német ipar. Francia-, Angol- és Olaszországban egyáltalán nem található. Kötésénél, mely 1575 dátumot viseli, egy XIV. századi kodextöredéket használtak külső borítólapul.

52. **Kirchenordnung.** Magdeburgi kiadás, 1543-ban kötve. Külső keretében bibliai jelenetek, a középsőben arcképek M. L. monogrammal; a belsőben pedig a muzsák láthatók vegyes társaságban.

V. asztal.

Német kötések.

53. **Van der Winckelmesse und Pfaffen Weihe D. Martin Luther. Wittenberg. 1534.** Bekötése 1536-ban készült. Hátlapján fenn a dátum, alúl And Golt felírás. Német stílű lombdísszel.

54. **Der Psalter latein und teutsch.** Kölnben 1535-ben nyomtatott és 1540-ben kötött könyv. Felső lapján Dávid az Úr előtt, aranynyomású kép, az alsó fedél közepén csinos fonadékdísz. A felső lap keretében a gyermeki alakokkal, az ú. n. puttikkal találkozunk.

55. **Romanarum Antiquitatum Libri Decem. A Joanne Rosino Bartholomei.** Baselben 1583-ban kiadott könyv 1584-ben készített szinte barokkstíliű kötésben. M. P. R. betűk a felső táblán.

56. **Officina Joannis Ravisii Textoris. 1581. Basel.** Fatáblás vörösbarna maroquin. Középen a Megváltó mellképe „Jesus Christus Filius Dei Vivi Salvator Mundi, Rex Regum, Dominus Dominantium“ feliratú keretben. Külső keretében a német császárok képei.

57. **Defensionis Fidei Maiorum, Quam De Vera Et Reali Corporis Christi in Eucharistiae Sacramento Habuere Praesentia Liber. Auctore Christophoro De Capite Fontium. Coloniae 1587.** Gyönyörű ép példány. Vastag fatábláit sötétvörös maroquin borítja, sarkait és közepét igen szép domborfonadékdíszíti. Az egészzet pedig izléses keskeny róma övezi.

58. Cseh biblia 1715-ből préselt disznóbörkötésben, melynek sűrű lombjait finom aranyozás díszíti. Prága Ó-város.

59. **Pandectae Scripturarum Veteris et Novi Testamenti Othone Brufensio auctore. Basel 1564.** Kötése 1580-i jellemző német kötés az igazság allegorikus alakjával, mely alatt e felírás olvasható: *Suum Cuique Iuste Tributo.* G. H. C.

60. **Dionysii Carthusiani Liber Utilissimus de Quatuor Hominis Novissimis. Köln. 1578.** Kötésének alsó tábláján XVI. századi plasztikus tekercdísz látható, ma már kopott aranyozásban.

61. **In Evangelia, Quae Usitato More diebus Dominicis et Festis proponuntur Annotationes Philippi Melanthonis. Franc. Apud Chr. Egen. 1551-ben** kötött példány a német kötés szokott allegorikus képeivel.

62. **Psalterium Latinum Davidis a Christophoro Carnero. Lipcse. 1573.** Érdekes kötésének felső tábláján Luther domborművű képe látható, mint kezében „*Verbum Domini Manet In Aeternum*“ felírású könyvet tart. A kép alatt olvasható: *In Silentio Et Spe Erit Fortitudo Vestra Martini Luder.* Alsó tábláján Melancthon képe „*Si Deus Pro Nobis Quis Contra Nos*“ felírású könyvvel, alatta „*Forma Philippe Tua Est Sed Mens Tua Nescia Pingi Nota.*“ felírás.

63. **Florilegium Emanuelis Sweerti Septimontii Batavi.** A Majna melléki Frankfurtban nyomtatták 1612-ben. Fatáblás rongált bőrkötésén gazdag aranyozású keretek és középdísz.

64. **Precationes ab Illustrissimo Principe ac Domino Friderico Wilhelmo, Duce Saxoniae, ... quotidie pietate usurpatae. Torgae. 1595.** Sötétvörös maroquin kötés, melynek sarkait izléses levéldísz, felső táblájának közepét kereszten függő Krisztus kép háttérben Jeruzsálemmel, alsó táblájáét csillagkoronázta félholdon álló Madonna kép díszíti, mindkettő aranyozva.

65. 1558-i német kézirat 1616-i német motívumú fatáblás bőrkötésben.

66. **Héber szt. írás.** Az oderamelléki Frankfurtból.

A német kötésekben gyakran látható Hit, Remény, Igazság és Türelem megszemélyesített alakjaival.

67. **S. Jacobi Apostoli Epistolae Catholicae.** Arab és Ethiop fordításban. Leiden. 1654. A vékony hártyakötésben izléses aranydísz látható.

68. **Apparatus Eruditionis Praesertim Ad Jurisprudentiam Authore P. Josepho Biner S. J. Augsburg. 1766.** A tízkötetes könyv tábláin ugyanaz a pár motívum tízféle összeállításban található. Régebbi időkben használt az itt látható félhold befelé görbülő végekkel.

Vj. aszjal.

Ösztrák kötések.

(A mai Ausztria területéről.)

69. Kézirat a Levant-völgyi Szent Márton apát-ság birtokából a XIII. század végéről. Egykorú dísztelen vastag fatáblás kötésben. A felső lapon rézkeretben olvasható a könyv címe: Pastoralis bti gregori.

70. Haselpach Tamás: Sermones ad populum. Kézirat. A XV. századi jellemző bécsi kötés, kézi bélyegzővel díszítve. Az egymást átmetsző szalagok s a fent és lent látható gótikus bélyegek a leggyakoribbak. Rézveretei közül csak egy van meg, melynek szép kidolgozása a többinek értékére is enged következtetni.

71. **S. Thomae Aquinatis Quaestiones XC.** hely év és könyvnyomtató megnevezése nélkül. XV. századi bécsi kötésben, melynek a 70. sz. alatti kötésnél említett jellemző vonásain kívül „Maria“ bélyege ismétlődve előfordul a kereten.

72. **Ars Oratoria 1472. Bécs.** A 71. sz. alatti bekötés kicsinyített példányban igen szép domborművű veretekkel.

73. **Canon Missae Cum Praeparationibus. Viennae. 1675.** Gazdagon aranyozott bőrkötés, me-

Ilyen a naturalisztikus magyar stílus virágok nagyon szembeötlők és így nincs kizárva, hogy hazai munka. Egykor Kollonich püspök tulajdona volt.

74. **Praeintonationes Antiphonarum et Hymnorum. Salzburg. 1693.** Egykorú gazdag préselésű, de kevésbé finom aranyozású bőrkötésben.

75. **Christoph Kramers. Kurz gefasste Abhandlungen aus dem deutschen Staatrechte. Wien. 1771.** Vörös maroquin géparanyozású szép bécsi kötés. Ilyen igaz sok van könyvtárunkban.

76., 77., 78. Gráci bekötések a XVIII. század elejéről, melyeknek bélyegei nálunk a Nagyszombatban használtakéhoz igen hasonlítanak.

79. **Panis Quotidianus Animae. Viennae. 1738.** Érdekes elhelyezésű bélyegekkal aranyozásban.

80. **Dissertatio Critica De Cathedra Romana Petri. 1760. Grác.** Bőrkötésének aranykerettel körülvett része sötétebb színű a többinél, de nem más bőr, hanem ugyanaz márványozva.

81. **Via Lactea ad Caelum Ducens Pauli Esteras Studio. Viennae Austriae. 1707.** Szeszélyes fonadék-díszszel csinos préselésben.

82. **Decisiones Juridico-Canonicae. Defendente P. Elia á S. Francisco Bécs. 1760.** Kétféjű sas címeres aranyozott kötésben.

83. **Sriptores Rerum Hungaricarum. Cura et Studio Georgii Schwandtneri Vindobonae. 1768.** Világos, piros bőrkötése és igen szép préselésű aranyvirágos kerete gyakoriak a bécsi bekötéseken. Középen nagy kétféjű sas.

84. **Geschichte und Wundermerke des Heiligen Colomanni. Wien. 1743.** Piros bőrkötésének indaszerű levélbélyegei, melyeken csak a levél körvonalai vannak préselve, nagyon szépek. Stilizálatlan bimbó és virágdísz is látható.

85—86. Szalézi Szt. Ferenc élete Páris. 1657. és Pollucis Vocabularium Index. 1502-i velencei aldina.

Mindkettő világospiros bőrkötésben, egy vagy két kerettel s nagyobb középdísszel, melynek rajza és aranyozása feltűnően szép. E kötések hovatarozandóságához még sok kétség férhet.

VII. asztal.

Magyar kölések.

87. A szepesi káptalan szerkönyve. A XIV. század elejéről. XV. századi szepesi kötés vastag fatáblákkal. Belső mezejének rácsai között öt ágú ketős rózsák láthatók. Rézveretei hiányoznak.

88. **Sermones.** A lőcsei kórházi kápolna tulajdona. XV. század. Fatábláit zöldes, egyébként díszítés nélküli szarvasbőr fedi, melyet öt rézgomb véd. Érdekes alakú és a tábla közepéig átnyúló ép csattjai különös figyelemre méltóak.

89. **Nicolaus de Sicilia. Lectura Quinti Decretalium.** Bencefia János kassai predikátor vette e könyvet 1456-ban. 1452-ből egy előbbi tulajdonos bejegyzése. Vékony deszka, sötétvörös maroquin. Tömör rézveret. Vitéz János kötéseire emlékeztet bélyegei szerint. Jobbfajta hazai. (I. Varjú Elemér cikkét a Magyar Könyvszemle 1899. folyamában.)

90. **Tractatus de motu solis et lunae.** XV. századbeli láncos és köldökgombos szepességi kötés.

91. **Vacabularium.** Kézirat a XV. századból. A lőcsei Szent Jakab-templom könyve jellegzetes lőcsei kötésben. Külső keretében a német s kivált bécsi bekötéseken használt gótikus lilium bélyegek, a belső mezőben hosszú száron ülő egytövű virágdísz, mely alatt mocsári növényhez hasonló két kis virág. A középmező sarkaiban félköralakú bélyegből összerótt díszítés. Rézveretekkel.

92. **Postilla Nicolai de Lyra Super Vetus Testamentum.** 1509-ben ajándékozta Sebestyén plebános a lőcsei Szt. Jakab egyháznak. Igen szép inda és virágdíszítéssel, domborművű rézveretekkel s erős vasláncsal, melylyel az állványhoz volt erősítve.

93. **Gerson Secunda Pars Operum. Strassburg. Knoblauch. 1514.** Henckel János lőcsei plebános tulajdona volt. Ő verette reá a vasláncot is. Virágdíszű szalagai közül kettő aranyozva van.

94. **Praeconii Evangelici Tomus Secundus. Opera ac Studio Stephani Katona 1640.** Gyulafehérvárt kiadott s valószínűleg itt is kötött könyv, fekete bőrben. Második keretének bélyegei nagyszombati kötéseken is előfordúlnak.

95. A híres „**Senfleben Vocabularium.**“ Kézirat 1513-ból. Díszes lőcsei kötés. A középmező rovátkált fonatkeretbe aranyozva. Kapcsain a „Mária“ szó két első betűje.

96. A gyulafehérvári trinitárius archiconfraternitas névjegyzéke 1716-tól kezdve. Könyvtárunkkal legszorosabb kapcsolatban van, mivel a Battlyaneum-épülete volt a trinitáriusok zárdája. Fatáblás, vörös bársonnyal bevont kötetén igen szép ezüstveretek borítják be majdnem az egész táblát. Ha egyéb adat nem szól ellene, gyulafehérvári munkának is állítható.

97. **Purpura Pannonica** a Georgio Paluska. Tyrnavlae. 1715. Nagyszombati kötés, mely az olaszfrancia bekötésekhez hasonló pompájú. A gazdag aranyozás, a ruhákon felkapott csipkedísz, a keretben, középmezőben és sarkokban levelekből és indákból font sűrű fonadékdísz jellemző vonásai.

98. Szintén nagyszombati kötés, naturalisztikus virág-kerettel s középen a magyar címerrel, melyet befelé gördülő végekkel félhold bélyegek vesznek körül.

99. **Tractatus in III. Partem D. Thomae.** Szepesi Henter Gáspártól. 1701-ben Nagyszombatban kiadott könyv. Bekötésén a vázában álló nagy természetes virágok jellemző magyar bekötési diszító motívumok.

100. **Didaci Saavedrae Faxardo Eq. Idea Principis Christiano Politici, Pest. 1748.** Gazdag diszítésű, de nem finom aranyozású hazai kötés. Második ke-

rete bőrlakkal van feketére festve, úgyszintén a félholdalalú bélyegek.

101. **Historia Universitatis Tyrnaviensis S. J. Authore Francisco Kazy S. J.** Nagyszombatban nyomtatott könyv. Díszítései közül figyelemre méltó a középső sugaras körlap, sugaraiban stilizált szegfűvel, mely a kolozsvári bekötés jellemző motivuma.

102—103. Kolozsvári bekötések 1750 körül. E két tőn és a 104. számú „*Epitome Chronologica Rerum Hungaricarum et Transsilvanicarum Ex Praelectionibus R. P. Georgii Darócz*“, bekötésén egyező motívumok ugyanazon bekötési helyről tanuskodnak.

105. **Exegesis Libri Secundi Medulae Amesianae. Studio Georgii Mártonfalvi, Transylvani. Debrecini 1675.** Fekete bőrkötésének sarkain a kettős makk, mint jellemző debreceni bélyeg szerepel. A. S. P. betűk a felső táblán. Kötése 1683-ban készült.

106. **Directio Methodica Processus Judiciarii Juris Consuetudinarii Per. M. Johannem Kitionich de Kostanicza. Debreceni 1701.** Érdekes nyomású kötés vázás virágokkal.

107. **Esztergomi Protocollum. 1701-től kezdődőleg.** Fekete bőrkötés aranynyomású bélyegekkel és magyar címerrel.

VIII. asztal.

Könyvkötési érdekességek.

108., 109. és 110. poncolással, börmetszéssel és vaknyomással dolgozott nagyértékű kézimunka kötések.

111. Egy 1513-beli aldina. Fatábláinak a hátfelé eső része hosszabb szabad sarkainál. Régi görög kötéseken látható.

112. Gyönyörű préselésű fatáblás kötés a XVI. századból.

113. Nürnbergi német Biblia. Fekete bőrkötésén igen szép rézveretek vannak. Aranymetszetében dús növénydísz közt Krisztus a kereszten.

114—118. A bőrmunkálás eszközei. És pedig 114. sz. Poncoló, 115 sz. Vonalnyomó, 116 sz. Tágító, 117 sz. Domborító és 118 sz. Börmetsző.

119. Velencei színes előzék papíros. Az előzék-papír használata a XVII. században kezdődik. Széles elterjedésre talált a márványpapír, melynek alkalmazása keleti, török divat, honnan Németországba és onnan Európa többi vidékeire vándorolt.

120. Aranyozott félhold bélyeggel díszített kötés. Egész sorozata van könyvtárunkban. A XVIII. századi magyar kötésekön gyakori.

121. Kékszínű metszet aranyozott virág és csillagdísszel.

122—123. Egy-egy török és arabs kötés.

124. Remekül préselt középdiszeért kiállított kötés.

125. A legmodernebb angol stílu kecskebőr-kötés. Pompás, erős munka Solomon Szabin gyulafehérvári könyvkötő műhelyéből.

Ismerteti: **Dr. Rejöd Tibor.**